

Strategi for forebygging av overdoser

Sandefjord kommune

2016 – 2017

Bakgrunn for planen

Sandefjord kommune har en eksisterende handlingsplan for forebygging av selvmord og selvsykdom for perioden 2016-2017. Tiltak 11 i planen etterlyser tiltak for forebygging av overdoser. Strategien er knyttet til den nasjonale overdosestrategien med følgende mål:

- Redusere antall overdoser og overdosedødsfall.
- Hindre alvorlige helseskader som følge av overdoser.
- Myndiggjøring av brukerne.
- Bedre oppfølging og hjelpetilbud til pårørende.

Status og utfordringsbilde:

Det registreres omkring 260 overdosedødsfall i året i Norge (77 % menn/23 % kvinner). Dersom hver av disse har 10 pårørende, betyr det at 2600 personer rammes årlig av overdosedødsfall

Mange overdosedødsfall skjer etter utskrivelse fra institusjon eller som følge av avbrudd i behandling. Mange av disse menneskene har oppfølging i kommunale helse- og omsorgstjenester. Faren for å dø av overdose de fire første ukene etter behandling er **16 ganger større** enn ellers.

60 % av de som dør av overdose dør i samme rom som andre.

I tillegg skjer et ukjent antall overdoser som ikke fører til dødsfall. Ambulansen - AMK i Vestfold rykker omtrent daglig ut til overdosemistanke. I 2014 var det totalt 20 overdoseutrykninger til Sandefjord. 11 av disse var i sommermånedene mai, juni og juli. I 2015 er det registrert 17 utrykninger. 10 av dem var i mai-august.

Overdoser kan føre til alvorlig helseskade og store belastninger overfor pårørende. Vi ser at hovedandelen av registrerte overdoser skjer i sommermånedene.

Sandefjord kommune ønsker å sette fokus på å forebygge overdoser. Vi ønsker å implementere tiltak som er dokumentert effektive i nasjonal sykehuskampanje «I trygge hender -24-7».

Målgruppe:

Da de fleste overdoser foregår blant mennesker med tidligere / aktuell opiat eller GHB –bruk, vil dette være hovedmålgruppen. Vi kjenner til at kombinasjonen av alkohol og benzodiazepiner medfører forhøyet risiko for overdose, og tiltakene vil derfor også omfatte denne gruppen.

Eksisterende tiltak:

Sosialmedisinsk senter har flere tiltak for å forebygge overdoser blant mennesker med rusproblematikk.

Ungdomsbasen: Sosialmedisinsk senter har en egen tjeneste til unge fra 18-23 år for spesielt tett oppfølging og forebygging av at rusmisbruk utvikler seg til omfattende problematikk.

Rusteam: Tjenesten har et rusteam som tilbyr individuell oppfølging til mennesker med rusproblematikk. Ruskonsulentene samarbeider tett med andre instanser - sykehus, døgninstitusjoner, barnevern, politi, botiltak, NAV etc og er ofte ansvarlige som koordinatorene i saker og ansvarlige for å utarbeide Individuell Plan for brukerne.

ROP-team: ROP-teamet sikrer oppfølging av pasienter med de mest alvorlige lidelsene og kombinasjon av rus og alvorlig psykisk lidelse. ROP-teamet samarbeider ofte tett med ROP-Vestfold som dekker funksjonen på fylkesnivå. ROP-teamet tilbyr tettere oppfølging enn rusteamet da det er stor risiko knyttet til denne gruppen. Variert og individuelt tjeneste tilbys, men ofte høyere intensitet og lengre varighet enn i rusteamet.

Dagsenter: På Sosialmedisinsk senter finnes et eget dagsenter som har åpent daglig fra 11-13. Dette drives som et samarbeid mellom Sosialmedisinsk senter og IOGT, hvor frivillige har ansvar for maten og ansatte fra ROP-teamet og rusteamet er til stede og kan bistå med samtaler og praktisk bistand. Brukerne tilbys mat, fotpleie,, frisør, massasje, gatejurist og feltpleie. Matlaging og tilrettelegging rundt måltid drives av frivillige i samarbeid med senterets ledelse og ansatte.

Feltpleien: Et gratis helse- og omsorgstilbud for rusavhengige over 18 år. Du trenger ikke bestille time. Vi har taushetsplikt. Feltpleien holdet åpent tirsdag-fredag 11:00-13:00. Vi tilbyr; enkle helseundersøkelser, sprøyteutdeling, sårstell, samtaler, råd og veiledning om helse, hjelp til å etablere kontakt med helseapparatet og salg av =Norge.

Pårørende: Sosialmedisinsk senter tilbyr individuell oppfølging til pårørende av rusavhengige dersom de opplever behov for det. Vi bistår også med kontakt med øvrig behandlingsapparat.

Samarbeid:

Eksternt samarbeider vi med Legemiddelassistert rehabilitering (LAR) ved Sykehuset, sykehusets ruspoliklinikker (PRA) og døgnavdeling (ARB), Ambulant Akutteam (AAT) og andre sykehusinstanser som vil være aktuelle i enkelttilfeller. Samarbeid med Arbeids og Velferdsetaten (NAV) er sentralt, og sosialmedisinsk senter har tett samarbeid med «Vestfold Individual Placement and Support» (VIPS) for å bidra til at mennesker med psykisk lidelse og rusproblematikk kan bidra i ordinært arbeide.

Det foregår samarbeid med politi, barnevern, familievern med flere på individnivå.

Internt samarbeid i kommunen er spesielt viktig overfor disse gruppene, og omfatter både botjenester, sosialtjenester og andre aktuelle tjenester. Det foregår også et nært samarbeid med gatefotballen rundt denne gruppen.

Anbefalte tiltak:

I perioden 2016-2017 ønsker kommunen i tillegg til å videreføre eksisterende tiltak, å fokusere på følgende:

Tiltak 1: Tilstedeværelse i media:

Sandefjords Blad: Vi ønsker samarbeid med lokalmedia, Sandefjords Blad, rundt forebygging av overdoser og effektive tiltak for å spre kunnskap om risiko og beskyttelse i befolkningen.

Facebook: Fokus på overdoseforebygging vil spres via Sandefjord kommunes Facebookside. Dette vil gjøres både 1.april når handlingsplanen iverksettes, og i forbindelse med markering 31.august.

Tiltak 2: Markering av overdoseforebyggingsdag

31.august er dagen hvor overdoseforebygging markeres. Sosialmedisinsk Senter vil markere dette ved å lage et arrangement som skal være synlig for kommunens innbyggere da det vil foregå ute. AMK vil inviteres for å informere, undervisning i førstehjelp vil tilbys, informasjon til tjenestemottagere og pårørende, samarbeidspartnere o.l. vil være elementer i markeringen.

Tiltak 3: Informasjon:

Facebookgruppen til Ungdomsbasen vil publisere tilgjengelig og oppdatert informasjon om overdoserisiko og beskyttelse.

Tiltak 4: Dokumentasjon:

Alle som informerer om overdoserisiko journalfører dette. Registrerte overdoser avviksmeldes på lik linje med selvsikring og selvmord.

Tiltak 5: Kompetanse:

Sosialmedisinsk senter vil ha årlige undervisninger med fokus på overdoserisiko og forebygging, samt praktisk innføring i førstehjelp.

Tiltak 6: Informasjonsskriv til brukerne:

Alle i målgruppen som mottar tjenester fra Sosialmedisinsk senter vil få tilbud om muntlig og skriftlig informasjon om risiko for overdose.

Tiltak 7: Overdosekort:

Alle i målgruppen vil få laminert overdosekort. Feltpleien vil fra 1.april alltid levere ut overdosekort sammen med brukerutstyr.

Tiltak 8: Førstehjelp:

Det vil i løpet av tiltaksperioden tilbys førstehjelpskurs til alle i målgruppen, samt pårørende. Det gjennomføres førstehjelpskurs for behandlerne i sosialmedisinsk senter før sommeren slik at mennesker i målgruppen som ikke kan møte på førstehjelpskurs, kan få verdfull og oppdatert informasjon om førstehjelp.